

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунціни). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня заичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Станиславівська руска гімназія.

(+) Польські дневники принесли вість, що шкільна комісія соймова ухвалила по вислуханю реферату посла Целецького візвати нравительство, щоби в Станиславіві приступило до заснованн гімназії з рускою викладовою мовою, починаючи з I-ою клясою. Годить ся тут зазначити, що первісно реферат сеї справи поручила шкільна комісія відомому противникови руских гімназій п. Тадеєви Ценьському, котрий обставив при своїм уреною, при утраквізмі. Минувшої суботи виложив він в комісії свої утраквістичні погляди, але очевидно мусів повіяти з гори інший вітер, коли посол Ценьський чув ся приневоленим зложити свій реферат, почім реферат поручено п. Целецькому.

Москвофільський «Галічанін», котрий з всякими Демянчуками, Ценьськими і т. п. конспірував проти руских гімназій, проти «українства» в тих гімназіях і вторік брав участь в цілій оркестрі з всепольським Słow-ом, Dziennik-ом, Gazet-ою Narod. і іншими всепольськими загорільцями проти рускої гімназії, робить тепер gute Miene zum böten Spiel, бож він знає, що скріпле не народно-русских основ є смертю для москвофільства. Отже «Галічанін» нібито признає, що сею ухвалою шкільна комісія соймова вволила справедливому домаганю руского народу, однак додає до сего свої три копійки, щоби виховане в тій гімназії не було таке, як по дотеперішних руских гімназіях. Само про себе розуміє ся, що наука також в станиславівській гімназії не

може відбувати ся іншою мовою, як тою, котру «Галічанін» в своїй москвофільській загорілості називає мішаниною польської і рускої, з примішкою «видуманих» рускими письменниками слів, та що виховане не може там також відбувати ся в іншій дусі як в народнім рускім.

Се все єго не вдоволяє так само, як він бажає, щоби гр. Дідушицкий вніс був замість обовязкової науки рускої в польських гімназіях завести обовязкову науку московської мови і літератури. Ми високо цінимо сю мову і літературу, однак обовязкова єї наука в наших школах не потрібна. Сам «Галічанін» і всі єго прихильники стають найкрасним доказом злишности сеї науки, коли сам не пише сею мовою, а послугує ся мішаниною, якою ніхто в світі не пише і не говорить, окрім тих москвофілів, що за лїниві научити ся по людски справдешної московщини. А щоби виховати москвофільські кадри, на те вистарчить наука в бурсах «Нар. Дому», Ставропігії і т. д.

Образки з галицько-русского шкільництва.

(Епізоди з промови пос. о. Богачевского з дня 22. жовтня с. р. при шкільній дебаті в галицькім соймі).

Секатури рускої дїтвори.

Не хочу я, мої панове, тим сказати, мовби польські підручники шкільні осягнули вже сам вершок досконалости; але, що Вам єще в підручниках бракує, то польські учителі і учительки як і катехити уміють доповнити апокрифами, котрих всі діти без різниці народности мусять учити ся дуже пильно. І так в Глібовичах, пові-

ту бобрецького, мусять діти писати і учити ся слїдуючий вершик:

„Kto ty jesteś? Polak mały.
Jaki znak twój? Orzeł biały.
Gdzie ty mieszkasz? Między swymi.
W jakim kraju? W polskiej ziemi.
Czem ta ziemia? Mą ojczyzną.
Czom zdobyta? Krwią i bliźną.
Czy ją kochasz? Kocham szczerze.
A w co wierzysz? W Polskę wierzę.
Coś ty dla niej? Wdzięczne dziecie.
Coś jej winien? Oddać życie!...
Chlebówice dnia 4. marca 1903.

Olena Komar, Rusinka.

А знов в Стрию в 4-класовій женській школі в I. клясі. А учителька Ризевич з дітьми перевела диктат:

Nad moją kołyską matka się schylała
I pacierz po polsku mówić nauczała:
Ojczy nasz, zdrowaś i ślad apostołski.
Bym do samej śmierci kochał naród polski,
Bo ten naród polski ma ten urok w sobie,
Kto go raz pokocha, nie zapomni w grobie.

Майже дословно того самого учить вже дїтий I. кляси в Копичинцях кс. катихит Вельський, а іменно: „Płynie Wisła, płynie po polskiej krainie, Zobaczyła Kraków, pewnie go nie minie. Nad moją kolebką matka się schylała, I po polsku pacierz mówić nauczała: Ojczy nasz i Zdrowaś i ślad apostołski, Aby go miłował biedny naród polski. Bo ten naród polski ma ten urok w sobie, Kto go raz pokocha nie zapomni w grobie“.

Іншого тексту апокрифічного учать учитель в Старім Самборі:

Wiem, bo mi mama o tem powiedziała,
Żem dziecię tej ziemi, żem jest Polka mała.
Wiem jak mi Polska jest droga i miła,
Bom się w polskiej mowie pacierza uczyła,
Bo mię polskie piwy chlebem swem karmiły,
Bo mię polskiej piosnki skowronki uczyły,

Письменська спадщина бл. п. Костя Горбала

подає Ол. Барвінський.

Спомини з молодих літ.

(Дальше).

Коменюш зачинав ся словами: Nowonarodzony człowiek jest dziecięcim — jeżeli jest męskiej płci, to się nazywa chłopiec, jeżeli żeńskiej — dziewczyną, dorosła dziewczę czyli panną — nareszcie mężatka... То само по німецькій по правій руці на тій самій стороні: Der neugeborene Mensch ist ein Kind и т. д. З граматики німецької вичерпувалась в першій клясі наука о деklinacji subst. adjunct. і prop. В другій клясі клали великий натиск на толкованье з німецького — (книжки тої давно я вже не бачив — «Sittenbuch» був титул, чи Sittengeschichten? не памятаю. Содержанье однак не дуже моральне, скоро в однім уступі розказуєть ся про «доброго сина», що стоячи вже під шибеницею; увірв рідну матір, прикликає до себе, щоби їй щось до уха шепнути, а коли нещаслива підійшла, він нахилив ся и... диво... матері ухо відкусив — себ-то за кару, що го таким виховала.

15/2 87. Толковано спершу все ще механічно; але в міру, як ученики поступали в науці граматики німецької, іменно з другим курсом, коли треба вже було познакомлять ся з «глаголами» сильними — (starke Verba) бо аж тогди

учались ми сі глаголи яко unregelmässige Zeitwörter розрізняти, набирали ученики чим раз більше певности и свідомости об тім, що читали, так, що коли хто доповнив науку граматики в клясі IV. (давніше III.) познакомившись з важнішими правилами синтактичними, а до тих числилась Wortfolge и Partizipialkonstruction, міг вже сміло вступати до гімназії и користати з язика німецького яко викладового не менше, як нині в матерніх язиків користають. Взяти би й це на увагу, що тогданні книжки для низшої гімназії не так то дуже були популярні, а коли як раз заскочила нас реорганізація шкіл середніх и ми в другій кл. гімназ. дістали до рук лат. читанку враз з граматикою Dünabier-a, зміненого вкоротці на граматику лат. Putsche-ro, а для науки історії всемірній Grundriss der Weltgeschichte Pütz-a, то хто знає сі книжки особливо історію Pütz-a, а повірять мені, що ученики вийшовші зі школи А. Страхоцького в Тисьмениці, або не знали в гімназії язикових трудностей, або, коли у деякого ще заходили, то він их легко переборював; хто, повторюю, се повірять, зрозуміє и оцінить ділальность мого першого учителя так, як я і нині по тридцять кількалітній практиці бакаларекій розумію и оціняю. Досить сказати, що з кінцем II кляси (тепер III. шкіл народн.) писали ми диктати по польській майже без похибок, диктати німецькі хоть не без блудів, то всеж такій поправніше, як лучші ученики теперішні з кл. V. або VI. гімназійальною! Шкода, що не удалось ми пе-

реховати до нині перших проб стилістичних в язичі німецькім з 1849, 850 и 851 року.

Окрім так значних результатів в язичі польскім и німецькім, неменчі бували в писаню и рахунках. Метода при научуваню рахунків була — вірте ми — незрівнана. В I. клясі обмежавсь покійний на рахунках з памяти, — в кл. II. рахували ми на таблиці. В кл. III., котру Страхоцький учив яко приватистів, доповнювано курс арифметики, рахунком спілки, процентів, уломками и великою ваги була наука о пропорціях, так звана тогди Regel de trie.

Тут не можу пропустити свідочтва одного з пізніших учеників Страхоцького, теперішнього учителя при семінарії учительській в Тернополі, Владислава Свехли, котрий укінчив III (тепер) IV клясу шкіл народ. в Тисьмениці яко приватиста. Познакомившись з ним в р. 1872 або 73. коли зговорились ми про давні часи и давніці школи, Свехла упевняв мене урочисто, що хоть укінчив у Львові три кляси реальні, дальше курси т. званої тогди препаранди учительскої, осягнувши кваліфікацію учительську для шкіл народних, переконав ся, що рахунків від нікого більше не научив ся вже — як тільки то, що виніє від Страхоцького, що той засіб вистарчив єму вже в висшій школі и нині яко учитель уважає він рахунки яко сильніщу свою сторону в порівнаню з другими учителями, що и — правду кажучи — и опинія в Тернополі и зверхники уч. Свехли признають.

Висше згадав я, що Ант. Страхоцький учив

Ta polska królowa nasza częstochowska.
 Bo przy Boskim tronie wszysey Święci stoją
 I co dzień się modlą za ojczyznę naszą.
 Więc i ten pacierz polskiego dziewczęcia:
 Przyjm o wielki Boże w Ojcowskie objęcia,
 Bo on się wygrywa z mej duszy jak łkanie
 Ojczyznę i wolność racz nam wrócić Panie!

А що і в інших школах діти тих самих пісень мусять учити ся, то видно, що до таких апокрифів мусять бути якийсь оден тайний підручник, одна тайна інструкція!

Мої панове! Діти польські в Буковці в Познанщині оперли ся і не співали, коли учителі переводили їм німецькі тексти: „Deutschland über alles“ або „Ich bin ein Preusse“ — не ддятого, щоби ті пісні містили щось злого, а ддятого, що то пісні пруські, а діти польські. А чиж наші діти мають бути ситі і чути ся щасливими, коли учителі в школі нагодують їх польським патріотизмом і шовіністичними піснями?

Ще краще списують ся деякі польські ученики і учениці, ідучи за приміром своїх учителів і учительок. І так дня 3. мзя с. р. учениці VIII класу віділової школи в Перемишлях таку собі на парві затягнули пісню:

„Widzieliśmy cztery orły,
 „Co górą latały.
 „Ruski, pruski, austriacki
 „I znów polski biały.
 „I nie uszło dużo czasu
 „Jeno trzy pacierze
 „Polski orzeł ruskiej szelmie
 „Powyrzywał pierze“.

Отже і ми, панове, хочемо ународовлення, але справедливого, щоби межі нами і вами рівна була міра і рівна участь на поли шкільництва, щоби нам руських дітей школа не калічила, тільки щоби они виховували ся в душі народним руським. Жадане то справедливе, бож рівне право для всіх, а кожда руська дитина є нам дорога і для нікого иншого тільки для Бога і нас виховувати ся повинна. Ддятого ставимо такі резолюції:

Взиває ся ц. к. правительство: 1) щоби розділило красу раду шкільну на дві секції, руську і польську; 2) щоби для руських шкіл іменовано інспекторами Русинів відданих руській народности; 3) щоби перевело ревізію руських читанок для шкіл народних і змінило їх в душі руського народу та видало мапа і книжки в руській мові; 4) щоби системізувало посади учителів руської мови при школах віділових, а посади в руських школах обсаджувало учителями і учительками з руським язиком викладовим; 5) щоби в руських народних школах завело внутрішнє урядованє руське, як се має місце при гімназіях руських; 6) щоби обмежило науку польської мови по руських школах до науки чи-

таня і пасаня; 7) щоби залягаючи поданя о затвердженє руського язика викладового в народних школах в Миколаві над Дністром, Копичинцях, Коронци, Куликові, Соколові і Топорові як найскорше в мисль ухвали дотичних громадських рад полагодило і затвердило; 8) щоби заведено обовязкову науку руської мови в жіночих школах народних і віділових у Львові; 9) щоби призначало замість польських більше число руських книжок для убогих учеників в руських школах; 10) щоби повернуло учителів Русинів з Мазурів до східної Галичини; 11) щоби по селах, містах і місточках з руським населенєм закладано руські школи.

Япансько-російська війна.

Япанська офензива.

Вижидаюче становиско обох армій є тільки приготовленєм до офензивы. Ся сторона скорше підойме єї, котра обильнійше буде одержувати підмоги і военні припаси. Япанія тут в кориснійшій положеню з огляду на менше віддалене операційної підстави від вітчизни. З самої Йокогами чи Токію транспорти за три доби можуть стати в Нючвані, а звідтам до Ляояну рікою один день дороги, а залізницею кілька годин, бо віддаленє не більше, як зі Львова до Станиславова — заледви стокількканайцять кілометрів. Надто ведуть Япанці свої транспорти також через Фенванчен, вузкошляховою залізницею, побудованою армією Курокого. Япанціж тепер могли би або зміцнивши атаки на Порт-Артур, довести єго до упадку і потому скріплені кількадесятисячною армією, увязненою на Ляотуні, кинути ся зі знатною чисельною перевагою на Росиян або окопавшись дати себе атакувати Росиянам підчас зими, чекаючи заразом на виголодженє Порт-Артура. Але видко, що мимо алармів з послідних днів ся кріпость зовсім не хилить ся до упадку і Япанці не беруть єго в рахунок своїх планів, бо після найновіших вістей они очевидячки знов приступають до офензивы над рікою Шаго.

Нові вісті.

Берлинські днівники доносять з Варшави, що тамошний генерал-губернатор Чертков одержав з достовірного жерела вістку про смерть генерала козаків Міщенка над рікою Ялю. Сю вістку держать в тайні. Наслідником єго вказують ген. Кавльбарса, команданта військового округа в Одесі.

Бюро Райтера доносить з Муклену, що на полудневім сході розпочали Япанці сильну канонаду з гармат. Вивідуючі передні відділи звели

з собою борби. Япанці перейшли р. Шаго на полудни. Ген. Куропаткін займає ся цілковитим зреорганізованєм армії. Адмірал Алексєєв відіхав вчєра до європейської Росії. — Генерал-поручник Сахаров телеграфує до генерального штабу, що в неділю о год. 4. пополудни Япанці приступили штурм до російських фортифікацій на північ від Люшіну, але їх відперто. Канонада трєвала цілу ніч. О год. 5. пополудни слідуючого дня завважано зачпний рух Япанців, які малими відділами почали посувати ся до Пухов. Наша артилерія острілювала неприятеля. — Ген. Куропаткін телеграфував дня 30. с. м.: Я не одержав жадних вістей про стрічі на фронті. Завважано переносенє неприятельських сил з заходу на схід. Після донесень, Япанці одержали підмоги так з полудня, як і з Фенванчену. Можна з того вносити, що розпичнуть офензиву, скоро настануть теплійші дні. Температура спадає в ночи до 6. степенів низше нулі. Стан здоровля війск добрий.

Англьо-російський конфлікт.

Катастрофа на північній морі вияснило Daily Express на підставі інформацій російського міністра маринарки в Петербурзі, в сей спосіб, що балтійська фльота стріляла також на власні торпедівці, взявши їх за япанські, а торпедівці відповіли на стріли, думаючи, що се атакують їх япанські кораблі. На однім з російських кораблів находить ся кілька ранних. — Був би се прямо трагікомічний випадок пересадної обави о цілість нової фльоти перед Япанцями, який можна витолкувати хіба густими, непроглядними мраками, які панують довкола берегів Англії. — Та всеж таки париский Petit Journal доносить з Ляврієн, що командант німецького корабля „Анна“ бачив, як на англійськйм побережю ладовано набої для Япанців на малі япанські транспортні кораблі. Англіїці зовсім не крили ся з єєю роботою. — Як було на ділі, вияснить безперечно слідча комісія з англійських, російських, німецьких і французьких офіцірів, яка небавом збере ся в Віго. Міжнародна комісія — як доносить з Петербурга — збере ся в Газі. Відродженє авторитету гаґського трибуналу, який зовсім поминено в япансько-російськйм спорі, є безперечно для него великою почесністю і триумфом ідеї мира. Заразом вказує се на будь що будь існуючу таки лучність і звязь європейських народів між собою до сеї стєпени, що навіть така сама по собі дразлива справа, як ушкодженє рибацької фльоти в Гуль, мимо теперішнього заостреного антагонізму між Англією а Росією, найшла собі дорогу мирного розвязаня перед міжнародним трибуналом в Газі.

З Порт-Артура.

Ген. Стєсель телеграфує до царя з д. 28. м. м. Неприятель острілював нагалью форти і внутрішню кріпость на схід від залізницї. Неприятель находить ся тепер на полуднє від місцевости Учінфан коло тамошних фортив. Примушуємо неприятеля огнем наших гармат і геройськими випадками нашої залоги до великої осторожности в ночи. Дальша телеґрама генерала Стєсєля з дня 31. м. м. доносить: Вчєра о год. 3. пополудни неприятель отворив сильний огонь артилерії на кріпость і окопи. Особливо інтензивно острілювано окружні окопи на північний захід від залізничої лінії. Атак, приготований артилерією Япанці приступили коло Павічан. Атак ми відперли. Коло 7. вечером борба устала. В ночи удержувано карабіновий огонь. Страти Япанців є знатні.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о присднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— Калєндар. В середу: русько-кат. Артемія вмуч.; рим.-кат. День задушний. — В четвері: русько-кат. Іларіона Вел.; рим.-кат. Губерта.

— До Риму! Одержуємо до поміщеня отсю оповістку: На торжєство, котре відбудє ся в Римі дня 8. грудня 1904. яко 50. літній ювілей оголошеня доґми о пренепорочнім Зачатію Прєсвь. Діви Марії Іх Ексцєлєнція Прєосвьщенний Ми-

также кл. III. приватно. Річ ся так стояла. В Тисьмениці жило завсїди окрім мандатора до ситя т. з. інтелигенції, урядників (офіціалістів) скарбових, горальник, пивоварь, касвер (при касі провєнтовой т. є. при заряді маєтностий (ключа Тисьмен.) гр. Мьончиньского; було також кількадесят заможнійших родин вірменських, котрі себе також до „інтелигенції“ зачисляли; — дальше: аптикар, почмайстер, ріжнои категорії писарі, заможнійші жиди — похопні до науки... врєштї деякі з міщан не цурались тоже „виешої науки“. Все то посилало дітей, особливо хлопців на „корєспитацию“ до кл. III. до Страхоцкого, за мірну рємунєрацію бо за 1 а може від декотрих по 2 злр. (Conventionmünze) місячно. На пятнадцять до 20-и учеників було завсїди 4—5 безплатних, звичайно спосібніші хлопці з убогих родин міщаньських.

Два рази до року виберались ми з кінцем кожного курсу на т. з. „Stellwagen-і“ до Станіславова на екзамин, за котрий зновуж богатші таку оплачували а за бідних Страхоц. диспенсу випрошував. А бодай з серій, в котрій я був, не тільки що кількох нас не платили такса, але ще й погодувались попри других.

Бували межі нами и дозріліші вікома хлопці в пятнадцятім або шістнадцятім році — жиди бували и старші. Я колегував з синами одного заможного купця Натаном и Іосифом Самуєлі... Сини покінчили зо мною разом яко приватисти Тисьменець. навіть I, II, и III-им(?) гимназ., а батька их старого Самуєлієго учив яко ученик кл. III, але не гимназ. тільки нор-

мальной школи по польськи читати и писати за винагородженєм півтора сороківця (сороковець = 35 цт. тепер.) місячно. Поза-кількох прєгадує собі, з нашої III кл. знайшлось кількох, котрих Страх. учив приватно яко учен. I. и II кл. гимназ.

16/2 87. Таких приватистів було в першій класі чотирьох: два старші вже жиди; Іосиф и Натан Самуєлі, Леон Еренрейх, син лікаря місцевого, тоже жид и я. Самуєлі оба учились ще яко приватисти другої кл. гимназ. Еренрейх и я укінчили навіть класу третю и переступили до кл. четвертої яко ученики публичні. Розуміє ся само собою, що за мене небуло кому платити. Отець в ті часи повдовів — и на мавтку и на здоровлю підупавши неміг и подумати об тім, щоби мене по окінченю класи третєї нормальної дальше до школи посилати. Однакожь и без помочи вітця склалось так, що я в Тисьменицкйм „Liceum“ — так назвав школу Тисьменецку тодішній учитель Станіславської гимназії Михайло Полянський, тепер проф. при гимназії руській. Як се именно склалось, нині мені самому дивно — и в теперішніх часах лєдвє би удалось кому.

(Дальше буде).

— Поправки похибок в Споминах К. Горбаля. Ч. 233 стор. 2, стовпець. 3, 1 рядок з гори, замість не-б-е-з-б-а-г має бути не-б-е-з-б-а-ч. Ч. 234, стор. 1, стовпець 1, рядок 1 з долини замість Ізидор Вінчук має бути Ізидор Виницький.

трополит виїжджають зі Львова дня 28. листопада 1904, так, щоб могли стигнути до корабля, котрий відїздить з Реки дня 30. листопада рано. Пожадано було би, щоб на тім торжестві були репрезентовані також Русини. Поручає ся Вєч. урядам парохіяльним оголосити се своїм парохіянам і заохотити їх до виїзду на се торжество, надїючи ся, що з Всєчесних отців духовних, особливо заможнійших значне число схоче взяти участь в тій репрезентації. Кожному з путників лишає ся свободу, коли і котрою дорогою схоче дістати ся до Риму, чи морем через Реку і в товаристві з їх Ексцеленц. Прєсв. Митрополитом чи зелїзницею. Найлучше було би після нашого погляду взяти собі окрїжні білетці із зниженою ціною їзди, котрі видає агенція дневників і оголошенє Соколовського у Львові (Пасаж Гавсмана 9). Ті, що хочуть взяти участь в тїм посланництві, зволіють найдалше до 15. листопада зголосити ся до Митр. Консистоїї з означенєм дороги, котрою хотять дістати ся до Риму, щоб завчасу можна замовити для них помешканя в Римі по зниженій ціні, понеже є надїя, що на той день віде ся множество народа з цілого сьвіта, так що ті, котрі не замовили наперед помешканя, готові лишити ся без даху. Надїємо ся, що, кому лише на то фонди вистарчать, не залишить сеї нагоди відбуту подорож до вічного міста і там помолити ся. *Від греко-катол. Митроп. Консистоїї. Львів 26. жовтня 1904.*

— **На дохід „Рускої Захоронки“** у Львові відбудуть ся дня 10. с. м. вечерниці з танцями в сали „Народного Дому“ при співучасті членів „Кружка українських дївчат“, „Сокола“, „Академічної Громади“ і „Основи“. Будуть се одинокі більші вечерниці в сїх мясницях, тому комітет надїє ся численного зїзду нашої інтелїгентної молодїжї навіть з далекої провінції. Окремих запросин, з огляду на видатки з тим пов'язані, не висилає ся. Хто хоче добре забавити ся і причинити ся своєю леутою до удержаня такої важної в нинїшних часах інституції, якою є захоронка для малої дїтвори, потапаючої в ворожїм таборі — зволіть приїхати в четвер дня 10. с. м. до Львова. Комітет заходять ся запевнитим, аби всі гості на вечерницях були вдволені і внесли як наймиїльнїшї спомини за ту леуту, яку зложать на народнім жертвеннику. Стрїй на вечерницях візитовий. — *Комітет.*

— **Гїмнастичні вправи для женцин** у львівськїм „Соколі“ відбувають ся три рази тижнево від 4. до 5. год. пополудни. З огляду, що участь вправляючих панночек стала численнїшою, учительський кружок порїшив розділити жіночий курс на два відділи: старших і молодших панночек, аби тим чином вповнї відповіднї найновїшї погляди гігієни і дидактики, узглядняючи індивідуальности і вік вправляючих. Родичі, котрі справді дбають о здоровлє і красу своїх дочок, зволіють вписати їх на гїмнастичні вправи. Вписи відбувають ся що дня в вечерних годинах (до 8. год.) в канцелярії „Сокола“ при ул. Коперника 9.

— **В справі сецесійного академічного фонду** богословска молодїж звернула ся з ось яким письмом до комітету, завідуючого тим фондом на руки єго голови адв. д-ра Костя Левицького: Заява. Українська богословска молодїж, яко особна група акад. молодїжї по нараді відбутій д. 29. жовтня 1904 р. подає слїдуючу заяву до відомости: 1) Ждаємо, щоб вибрати новий комітет до заряду сецесійного фонду. 2) В склад сього комітету мають увійти по половинї старші Русини сьвятїскї та сьвященїки, а по половинї українська богословска молодїж і молодїж Акад. Громади. 3) Лиш тоді зречемось претенсїєю до сього фонду, коли заряд сього фонду раз на все буде спочивати в руках пропонованого нами комітету, та коли сей фонд буде обернений на будову акад. дому, кухню акад., та на позички для бідних студентів університету української народности. 4) Богослови екстернїсти, що суть академіками, та надїлені сертифікатами, мають право користати з сього фонду. 5) Колиб однак теперїшний заряд фонду сецесійного на сї наші жаданя не згодивсь, тоді ми звертаємо гроші на руки нами вибраного комітету, без огляду на то, в чїх руках будуть наші реверси. Зажадаємо звороту тих грошей, котрі вже заплатили богослови, та звороту частини позісталого капіталу, що його не виплачено сецесїонїстам з фонду сецесійного. Грїшми одержанїями розпорядить комітет богословський. — *Українська богословська молодїж. За комітет: Павло Миколай. Роман Березинський. Павло Штокалко.*

— **Проти обовязкового заведеня другої мови.** Вчєра відбуло ся засїданє Тов-а учителів висших шкїл під прововодом радника Вольфа в справі внесеня в соїмі гр. Дзєдушнїцког що до заведеня обовязкової науки другої краєвої мови в середних школах. По дискусїї ухвалено отсі резолюції: 1) Збори висловлюють передсвїдченє, що внесенє гр. Войтїха Дзєдушнїцког є непотрїбне з педагогічних мотивів, шкідливе з причин педагогічних і народних і прямо невиконанє з огляду на здоровлє молодїжї в межах нинїшного плану наук. 2) Збори ухвалюють розіслати до всіх послїд звїт в загального збору Тов-а учителів висших шкїл, який відбуд ся в Краковї,

в з пїсьмом, в яким звертає ся їх увагу на дискусїю в тїй справі та на виразну ухвалу переведену значною більшостію голосів отсєго змісту: „Загальний збір не вважає з дидактичних причин за пожаданє введенє обовязкової науки другої мови в цілїм краю. Натомість висловлює передсвїдченє, що належить уможливити ученикам всіх середних шкїл набутє знаня обох краєвих мов і заохочувати молодїж до науки тих мов.“

— **„Сокол“ в Бережанах** вступив в слїди інших Соколів і устроїв онодї вечер музикально-вокальний при великій участі публїки так місцевої як і доохресної. Всї точки концертів випали дуже гарно. Одушевленє однак викликали дотепер в Бережанах віколи невиданї гїмнастичні вправи малих дївчат лїсками, вивченї і веденї головою „Сокола“ п. Приймою і вправи вільнї та булавами членів і учеників веденї начальником п. Леонардом Будановским. По концертї відбули ся вечерниці з танцями. Частий дохід на річ „Сокола“ вивосив 222 К.

— **„Сировиця проти рака“.** В Парижі жие лікар др. Доєн, здібний хїрург, але до недавна, як богато інших, зовсім незвїсний ширшому сьвітови. Вість про него розїйшла ся аж по операції, переведенї на двох „сїямських сестрах“ Радїка і Додїка. Обї сестри по доконанї на них операції для їх розділу вправді померли, але назвиско д-ра Доєна стало всїм знаєне, бо єго операцію увіковичено в кїнематографї. Минулого року др. Доєн виступив на зїзді французских хїрургів з новиною: мав винайти сировицю проти рака, однак не хотїв виявити способу приладжуваня сєго ліку, ані єго складників. На зїзді настав з сєго приводу крик, бо як може лікар накривати тайною такий епохальний винахід. Проф. Поззі заявив, що заводчиє секрету є негіднї лікаря. Коли др. Доєн винайшов средство проти рака, то повинен виявити єго перед сьвітом, аби всі лікарї могли єго спробувати і трудити ся над єго видосковаленєм. Др. Доєн відповів на все те, що кождий лікар може одержати у него сировицю, але єї складу і виробу він не виявить, бо так само поводить ся інститут Пастера. Проф. Поззі і більшість зібраних лікарів заявили, що способ виробу сировиці Пастера знаний вже всїм лябораториям, а єсли др. Доєн не хоче виявити тайни своєго винаходу, то лікарї не будуть ним хїснувати єї. По зїзді лікарів сьвіт дізнав ся, що др. Доєн має лік проти рака, але мало хто зголошував ся до него по лікарську поміч, бо гонорар був випробований неможливо високо. Аж ось перед кількома місяцями американський мільярдер Крукер привіз на клініку Доєна свою жінку, хору на рака. Др. Доєн підняв ся вилїчити єї радикально і почав їй встрикати свою сировицю. По трєх перших встрикнєнях зажадав 100,000 франків гонорару, бо інакше відкаже ся від дальшого ліченя. Крукер спершу отягав ся, але за намовою хорої жінки заплатив жадану квоту. Ліченє відбувало ся дальше, однак не то, що не помагало, але стан хорої почав погіршувати ся. За порадою своєго домашного лікаря Крукер забрав жінку з клініки д-ра Доєна і відїз до Америки, де она небавам померла. Тепер Крукер зажадав звороту тих 100,000 франків, а що Доєн не хоче їх добровільно віддати, то справа опинить ся перед судом.

— **З львівської архїєпархїї.** В пропозицію прийняті оо.: на Саків 1) Деметий Бородайкевич, 2) Петро Чумак, 3) Іван Щуровський; на Кропивнїк 1) Корнїло Дудикевич, 2) Петро Япїшин, 3) Орест Коновалець; на Лопаньку 1) Юліян Твардївич, 2) Павло Чмола, 3) Юліян Галькевич; на Болехів 1) Теодат Ярема, 2) Ієрон Кмицикевич, 3) Александер Данилович; на Гозїв 1) Теодор Василик, 2) Іван Каратицький. — Канонїчну інституцію одержали оо.: Юліян Левинський на Потуртїю, Людвик Савицький на Щуровичі, Едвард Косановський на Чолгани. — На конкурс з речнцем до 25. грудня виставленї парохїї: Слобода золота, теребовельського дек.; Стрїлків, золочівського дек.; Лукавиця нижна, стрїпського дек.; Серетець, залозецкого дек.; Куропатники, бережанського дек.; Грабова, буського дек. і Вербів, підгаєцького деканата.

Просить ся о і сотик на будову Дому „СОКОЛА“ у Львові.

Наука, штука, література.

— **Ruthenische Revue** ч. 20 за другу половину жовтня 1904 містить отсі статї: Trinkgelder statt der Reformen, нап. Р. Сембратович. — Nationales Leben und nationales Bewusstsein in der Ukraine, нап. П. Донецкий. — Der ukrainische Volksbildungsverein in Petersburg, нап. Р. С. — ич. — Die ruthenischen Vereine in der Bukowina, нап. І. К. — Hunger Бориса Грінченка в перекладї В. Горюшовского. — Die ruthenisch-ukrainische Presse.

— **Місіонар**, лист 10. за жовтень 1904. Зміст: Прєсвятя Дїва, Мати руського краю. — Катехизм. — Завстїдженїй богач. — Св. Тайни. — Із сьвіта і Церкви. — Абдул Масих, молодий мученик з Сїнгари. — Не досить слїз. — З житя папи Пія X. — Самосївне слово. — Як Бог дасть. — Нєсподїванї відвідини. — Яка недїля, така смерть. — Замилуванє до праці. — Прєподобна Мати Пелагія. — Правдивий християнин. — Подяки за вислуханї молитви.

Малий Місіонарчик лист 10. містить дрібнї а займаючі оповіданя для дїтей.

— **Учитель**, ч. 20. з 20. жовтня 1904. Зміст: З шкільної статистики. III. — Наука чужих языків, єї межї, трудности і можливі вислїди. — Про школи елементарнї від найдавнїших часів; нап. Р. Заклинський. — Ліси в господарствї природи, нап. др. Ст. Рудницький. — О улїшєнях в пасїці, нап. Із. Демкович-Добрянський. — Звїти. — Оголошеня. — Новинки.

— **Дзвінок**, ч. 20. з 20. жовтня 1904. Зміст: Дещо о праці над собою і трєвалости. — Грїшники. — Медвїдь. — Зруйнованє запорожської Сїчи. — Суботів. — Про Войтишку і Юрчика. — Козак. — До наших читачів в справі великого дїла! — Праця і забава.

До сєго числа долучений аркуш літературного додатку.

Телеграми

з дня 1. падолїста.

Відень. В міністерствї війни відбували ся в послїдних днях конференції в справі нового військового кодексу карного. Сей кодекс має небавам бути виготовлений і предложений обом парламентам.

Берлин. Nordd. Allg. Ztg. доносить, що вчєра мав з Берлина виїхати до Відня секретар стану Посадовський в справі торговельного договору.

Софія. Сербський король Петро I виїхав вчєра пополудни з поворотом до Білгороду. На двоєць виїхав з ним кн. Фердинанд болгарський.

З галицького соїму.

Перед приступленєм до дневного порядку вчєрашного засїданя забрав голос правительственный комісар гр. Лосє у відповідь на інтерпеляцію пос. Олесницького. Бєсїдник заявив, що при доручуваню польских пїсьм в військових справах руским сьвященїкам, поведєне властїй є оправданє, бо сьвященїки ділають в тїм случаю як Matrikelführer-и в урядовім характері.

З дневного порядку, в дальшїй дискусїї над законом про рентові оселї промовляв справоздаєць пос. Гупка, а відтак приступлено до спеціальної дискусїї по відкиненю внесеня Русинів, щоб над проєктом перейти до дневного порядку. Рускі послї забирали тут часто голос і ставили майже при кождім параграфї поправки. Однак їх всіх прийнято майже без зміни, а поправки, яких домагали ся рускі послї, відкидала більшість соїмова систематично з виїмком — як зазначено вже — одної поправки дотично узглядненя рускої мови при видаваню заставних листів. Коли тому послїдний параграф предложеня прийнято також без зміни, а цілий проєкт зїстав прийнятий в повнїм текстї в другім читаню з поправками хїба чисто формальними під зглядом стилїстичним, забрав слово пос. др. Олесницький і зложив іменем Руского клубу і руского народу слїдуючу

Деклярацію:

Високий Соїме! В ходї сєї спеціальної дискусїї над предложєним проєктом закона ставили рускі послї численнї поправки, а Висока Палата відкинула всі ті поправки, помимо того, що вони були строго річеві і ставлені лише там, де того вимагала дійсна konieczність. А поведєне тоє більшости зглядом сєї Палати є тим несправедливїше, що слїшнїсть їх узналисьє панове самї, сам пан референт і що ми на инше трактованє вповнї заслужили. Атже, панове, ми також причинили ся до того, що сей закон ухвалено так скоро, що ми, як се дїє ся після практики в инших тілах репрезентаційних, обструкцією єго не ударемнили, або хоч єго ухваленє не проволїкли. Спуротив того заявляю, що руский клуб при таїм трактованю не може брати дальше участі в ухвалуваню сєго закона і що трєте читанє сєго закона відбудє ся в не-

присутності представителів руского народа. (О-плекси Русинів).

Референт пос. Гупка подякував ще рускому клубови, що поводить ся зовсім річево і тим причинив ся до швидкого полагодження сего важного закона. По тім маршалок перервав засіданє до год. 3, що би руским послам улекшити їх абсценцію.

О-год. 1/2 отворив маршалок засіданє підданєм під голосованє закона про рентові оселі в третім читаню. Відтак приступлено до наряд над резолюціями аграрної комісії задля улекшєня введеня в житє закона про рентові оселі. По короткій дискусії ухвалено сї резолюції. Відтак прийшли на дневний порядок поменші справи, як напад російских мужиків на громаду Шидлівці, гусятинського повіту, в якій візвано правительство до інтервенції, ухвалено 40.000 К субвенції на «Звійонзек научицелєк», підвишити кредит 1,185.550 К еще о 392.450 К на розширене Кульпаркова о 6 нових павільонів; закон побирания відсотків проволоки з неоплачених краєвих податків; резолюції комісії в справі будови військових кошар; резолюцію до правительства против пиянства; справу домів примусової праці для малолітних передано краєвому виділові; ухвалено резолюцію до правительства що до поміщення судів по мисли внесєня пос. Могильницького; затверджено бюджет в квоті 110.000 К на санітарні цілі і уповажнено краєвий виділ до крєованя нових санітарних округів; полагджено кілька льокальних маломісточкових справ. При кінці засіданя пос. Олесницький домагав ся верифікації вибору з жидачівського повіту, однак маршалок заявив, що краєвий виділ еще не розсліджував сего вибору.

Слідуюче засіданє в середу о год. 10. рано.

Виконує найдешевше!

Всякі роботи ритівничі, печаткові і цизельовані. Власний виріб стампиль кавчукових і металевих, гравірованє на метали і дорогих камінях. Монограми, герби і гузики до упряжи і ліберії, шильди ритовані і ляті, таблиці з бляхи прасовані для сторожи і асекураційних товариств. Печаткові марки, знаки до випалєня з зелїза і шпунтові бляшки. Склад кавчукових друкарєнь „Perfect“ і ріжних фарб до стампиль.

Артист. заведеє ритівничє А. Зігмана, у Львові

14 ул. Сикстуска 14. 119(12-20)

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючі, що би в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-сту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВИТИ» у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10).

Читайте!

Контора виміни

д. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає

вєякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшим кур-сі денним не числячи ніякої провізії.

Розклад потїздів залїзничих обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

Надісланє.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.

від 1. до 16. падолиста 1904.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлі і свята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленям білєтом на фотелі, льожі і і-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосоєу, акі ждуть коло Відєньскої кавьярні.

Александр Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК французької мови

Часть 1. Апробований для вєйх середних женських шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на почтову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишлі

о год.	Приходять до Львова (головний-дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмеє, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делатина (чер. Коломїю 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмеє (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Рави рускої, Сокала	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Осьвенціма
8:10	з Станиславова, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного через Кракія, Мезельборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновець, Делатина, Залїцки, Новоселиці
10:20	з Рїшева, Любачева	10:50	до Белзця, Сокала, Любачева
11:25	з Коломїї, Жидачева, Потутор, Керезмеє	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинець, Чорткова, Залїцки, Гусятина
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Вишнівці, Керезмеє
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча, Рїманова, Івонича, Сянока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Закопаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїцки, Кіцманя, Новоселиці (через Жучку, Вишнівці)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі від 1/2—3/4 вкл., Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуша
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималола, Гусятина, Копичинець, Козови	3:40	до Рїшева, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (1/2—3/4), Сколього (1/2—3/4)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:03	з Сокала, Белзця, Любачева	5:55	до Коломїї, Жидачева
5:30	з Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Грималола, Потутор, Залїцки, Гусятина, Іваня пустого, Скали, Копичинці	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карьсбаду, Хирова, Пешту, Н. Санча
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенціма	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселиці і Сучави	7:05	до Рави рускої, Сокала
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одес, Бродів
9:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, (Жидачева 1/2—3/4), Гусятина, Керезмеє, Калуша	10:05	до Перемишля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Загіри
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Броцлава, Варшави, Праги, Осьвенціма, Хирова	10:42	до Іцкан, Чорткова, Залїцки, Делатина, Сучави
10:00	з Самбора, Хирова, Ясла, Ясла	10:55	до Кракова, Відня, Броцлава, Праги
10:20	з Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинець, Залїцки, Іваня пустого, Скали, Гусятина	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималола, Іваня пуст., Скали, Гусятина, Потутор
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава	11:05	до Стрия
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Залїцки	11:10	до Рави рускої, Любачева (що недїлі)
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Санча
3:25	з Тернополя, Бірок великих, Грималола	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмеє (від 1/2—3/4), Сучави, Кіцманя
на дворець „Підзамче“			
7:20	з Підволочиск, Одес, Київ і Бродів	4:10	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Яскоки, Осьвенціма
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Грималола, Гусятина, Копичинець, Чорткова	з двірця „Підзамче“	
5:06	з Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинець, Залїцки, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималола	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одес, Копичинець, Гусятина, Чорткова
10:02	з Підволочиск, Київ, Одес, Бродів, Копичинець, Залїцки, Іваня пустого, Скали, Гусятина	10:52	до Тернополя, Потутор
3:04	з Тернополя, Бірок великих, Грималола	2:09	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одес, Копичинець, Гусятина, Грималола, Скали, Іваня пуст.
ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.			
Приходять на головний дворець:		Відходять з головного двірця:	
з Брухович 6:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:43 пополуудн. 7:54 і 8:59 вечером, (до 11/9 вкл.)	з Янова 8:20 рано, 1:15, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/1 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в недїлі і свята).	до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передполуудн. 1:05, 3:45 і 5:05, попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.), 11:10 в ночі (що недїлі).	до Янова 6:0 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/3 вкл.) 1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в недїлі і свята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополуудн.
зі Ширця 9:35 вечер. (16 до 11/9 вкл. в недїлі і свята).	з Любїня вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що недїлі і свята).	до Ширця 1:45 попол. (від 1/5 до 11/9 вкл. в недїлі і свята).	до Любїня вел. 2:15 попол. (від 15/5 до 11/9 вкл. в нед. і свят.)

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рїзницї ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского — Нічи годични від 6. вечер до 5:55 рано обєдено рамками. — В місті продає білєти звичайні агенція часонвей Й. Ст. Соколовского пасажи Ганємана 9. від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне д. к. залїзниць державних (ул. Краських ч. 5.) уділяє полєненїє в справах залїзничих, продає білєти вського рода і розкладї їздї, в годичних урядових від 8. рано до 3. пополуудн. а в недїлі і свята від 9. рано до 12. в полуудне.